

Munkásból vezető

Vázlat egy nagyüzemi pártbizottság titkáráról

A pár hold földjén gürülő, ma térszolgálatos apa hentesnek szánta egyik fiát, Tápai Lászlót, amint az be-tette maga mögött az általános iskola kapuját. Nem akarhova adta tanulni, hanem nagyüzembe, a vágóhid-ra. Oda bekerülni dolgozni rangos munkahely volt az apa szemében már akkor is. Ott aztán megerősödik, meg-embersedik a gyerek, és bármilyen idők jönnének is, sose fog éhezni — gondolta —; mert ki látott már cingár henteset? Amit megállmodott, úgy is lett: Tápai László húsipari szakmunkásként szabadtul, és akkorra úgy átjárta-formálta a nagyüzemi atmoszférája — ma a Szegedi Szalámigyár és Hús kombinát —, hogy többre érezte magát képesnek. Biztatták is a tanulásra az idősebb szakik, mondván, hogy fiatalok, KISZ-esek, tiétek a jövő.

lett, amelyet harmadik esztendeje gyakorol.

Az előrehaladás lépcsőfokai így következtek Tápai László életében: érettségizett, elvégzte a húsipari technikumot, majd letöltötte katonai idejét. Mikor ismét munkába állt, már mint üzemszámoltató dolgozott, és tagja volt vállalata KISZ-csúcsvezetői székében. Közben kérte felvételét a pártba, ahol szeretettel, bizalommal fogadták, de új megbízásokat is kapott. Egyrészt a termelőmunkában, mert akkorra szélesen kibontakozott ennél a vállalatlal is a munkaverseny-mozgásban nagy szerepe volt vállalatának olyan — munkásból lett — vezető egyéniségeinek, akiket Tápai László követendő példaként tekintett. Szeged gazdasági és politikai életében mindig is nagy jelentőségű volt ez a vállalat, amellyel együtt nőttek fel vezetői minden posztján, kezdve a csoportvezetőktől a vezérigazgatóig. Hagyomány és tekintély dolgában elégséges példát látott hát itt Tápai László is. Mindentől megijedni is lehet, de követni, sodrába állni sem könnyű elhatározás.

Aki — ha felnőtt fejjel is — belekóstol a tanulásba, és érzi, hogy általa gazdaggott, többet várnak tőle és többre is képes, az már nem tudja abbahagyni. Soron következett a marxizmus-leninizmus alapjainak megismerése után egy öthónapos pártiskola, azután tanulmányok a marxizmus-leninizmus esti egyeteme általános tagozatán, azt követően újabb ismeretek megszerzése a szakosítón. Most pedig következik a politikai főiskolára való felkészülés. Ha mindezt összegezzük, közel tíz esztendő telik el Tápai László életében tanulás a munka, sőt felelős pártmegbízás mel-

tással találkozott, mint annak idején a vállalati KISZ-életben. A fiatalok kicsit lezseren, türelmetlenül és optimizmussal nézik a világot. A felnőttek kitarukozása sokszor szinte személyes igyév válik annak is, akinél meghallgatásra találnak. A bizalomnak ilyen megnyilvánulásával azóta is nap mint nap találkozunk Tápai László, pártoknyívek építési meg-erítés problémáikkal, mit cértárog. Megérzésből állított mércéje szerint az ő munkája úgy és addig jó, ameddig bizalommal mennek hozzá.

Ezekben a napokban értékelik majd a vállalati párt-vegrehajtóbizottság az alapszervezetek munkáját. Hogy egyikben-másikban milyen a szervezeti élet, a pártépités, a tömegszervezetekkel és a gazdasági vezetőkkel való kapcsolat, az oktatás, a propaganda, az alapszervezet vezetőségének munkája, a párttagok aktivitása, az visszaforgatók, gépekkel bánó műhelyi és irodai robotosok örülete legjobban az emberbecsület védelmezésének akik jöhetnek egész nap port nyeltek és verejtékeztek, „fajrontkor” mégsem tudtak rendezni megmosakodni. A munkáltatók jelentős része kapzsiságában a legelemibb szociális ellátásról sem gondoskodott, s talán föl sem érte észlel, hogy tartosan jól dolgozni csak megfelelő érzelmi és fizikai állapotban lehet. Kétségtelen, hogy a munkás-hatalmat jól szemléltethetjük azzal is, hol, mennyit költenek a dolgozók egészségvédelmére, a higiénikus körülmények megteremtésére.

Manapság divatos dolog túlhajtani az anyagiasságról szóló — kétségtelenül sok igazságot tartalmazó — ész-

revételeket. Közhangja egész sora beszél arról, hogy ez két forintért megtagadná az anyját; az meg olyan, hogy amit a szeme meglát, azt a keze nem hagyja ott; amannak az álláspontja, hogy pénz beszél, kutyát ugat; a piacról élünk... és így tovább. De ha ezeket tizen valiják, kilencvenen szinte bizonyosan cáfolják, azt bizonyítva, hogy az ország népét nem a huncut könnyen-élők, hanem a tisztességes dolgozók alkotják. Ezer meg tízezer példát tudunk hozni, akik jól érzik magukat a munkahelyén, az 500 vagy 1000 plusz forintokért sem válna meg tőlük. Ez egyébként minden lelkileg is egészséges ember számára nyilvánvaló. Mondjuk, és így is van, hogy második otthonunk a munkahely, s nemcsak a jó kedélyállapot miatt, hanem az eredményesebb munka végett is fontos, hogy minél kevesebb legyen ott a zavaró körülmény.

A mai kor igényeinek megfelelő vezetői szívesen költenek porszivó berendezésekre; megoldják, hogy a szövedék tűlje is ügyelhesse-nek gépeikre; gondot fordítanak a „hely szellőztetésére, a fény és a színek szakszerű kiválasztására; ha új, fejlettebb technikát alkalmaznak, annak zavartalan működéséhez megteremtik a feltételeket; elhárítják a balesetveszélyt. S mivel a baleseteket gyakran a dolgozók lelki tevékenységével összefüggő problémák okozzák, a kommunista vezetők a szubjektív okokat is igyekeznek elhárítani. Több példa volt rá Szegeden is, hogy az összeszerelőket eltávolították, pedig különben kifogástalan szakemberek voltak. Aki nem képes szót érteni beszéltetve, tehát bizalmatlanná válik körülötte a légkör, arra nem szabad embereket bízni, még akkor sem, ha morálisan nincs vele baj, s esetleg kebelbarátja a legfőbb megmondhatónak.

Lódi Ferenc

Az ember értéke

Egyet nagyon megtanult tőlük és megszívlelt a munkájukban: jó együttműködés, ben dolgozni a vállalat összes társadalmi szerveinek képviselőivel, munkatársakkal beszélni meg velük a soros feladatokat. S vezető, irányító szer a közeg csak így töltetik be az alapszervezeteket is. Ezt a munkástilust vállalta hagyományként vette át Tápai László, és arra törekszik, nagyon ügyel rá, hogy csorba ne essék rajta.

Sajnos, nem állíthatjuk, hogy az ember megbecsülését, legfőbb értékét hangsúlyozó jelszó mindenütt töretlenül érvényesül. Megyei szakszervezeti vezetők erről is sokat tudnának beszélni. Ime, néhány riasztó példa: egyes gazdasági irányítók évről évre úgy próbálják megszüntetni a saját munkájuk szerveztelenségéből eredő lemaradást, hogy túlóráztatnak. Ok is építyű tudják, mint a párt-és a szakszervezet képviselői, hogy ez tilos, mégis csinálják. Hogy ennek mi az oka? Valószínűleg az a — ki tudja, honnan fakadó — szemlélet, hogy a szakszervezet nem kell túl komolyan venni, az csak arra való, hogy „mozgassa a munkaversenyt és beszédjön a tagdíjat”. Volt már rá példa a megyében, hogy a szakszervezet tiltakozása ellenére balesetveszélynek tették ki embereket. Tarthatatlan helyzet, hogy még manapság is „szakoznak” emberekkel: pl. Szegedről 2-3 napra Budapestre, vagy az ország más részébe vezénylik őket úgy, hogy előző este kapják meg az utasítást. A múlt, esztendő kilenc hónapjában 1,8 millió túlórárt dolgoztattak Csongrád megye üzemében, arra hivatkozva, hogy enélkül lehetetlen volt a tervet teljesíteni — bár ezt utólag nem igazolta semmi! Akárhogy csúrójuk-csavarjuk, ebben a szemléletben a terv fontosabb az embereknél, pedig ha az emberek tiltakozni kezdenek, és haraggal „veszik föl a munkát”, annak könnyen a tervteljesítés láthatja kárát. Úgy látszik,

még sokan nem mernek teljes szívvel az emberek oldalára állni, és úgy ideológi- zálják meg a dolgot: ha nem teljesítjük a tervet, az élet-színvonal-növekedés válik kétséges. De fentebb már utaltunk rá, hogy a tervet nem a dolgozók túlterhelésével, hanem a munka jobb megszervezésével kell teljesíteni.

Evek tapasztalata igazolja, hogy ahol sokat túlóráztatnak, ott a leggyakoribb a baleset, onnan mennek leg-többben betegállományba. 1976-ban 4285 üzemi baleset történt a megyében, 1977-ben pedig 4291, s ebből 13, illetve 18 volt halálos. Aggasztó számok, hát még ha hozzávesszük, hogy a megyében naponta 8-9 ezren vannak táppénzen, vagyis ennyien hiányoznak a munkahelyekről. Hol itt a humánus, s hol a termelési ésszerűség? A túlórázni kénytelen munkás idegesebb, érzékenyebben reagál a környezeti hatásokra, fáradt és álmos, kevésbé képes a veszélyforrásokra figyelni, s könnyen megesik a baj. És ha sokan hiányoznak, a tervet valószínűleg újabb túlórákkal próbálják teljesíteni, ami megint csak növelheti a balesetek számát. Hová vezet ez? És ki figyelmeztet arra, hogy megálljunk elvtársak, mert legfőbb érték az ember? Rendben van, élő lelkiismeretként ott a párt-és a szakszervezet, sőt a KISZ-titkár is föl-főlel a hangját, de a nagyobb tisztaság, a jó közérzet, a teljesebb bizalom csak közös összefogással, tehát megváltozott szemlélettel érhető el. Hiába van a garban ragyogó mosdó, ez önmagában kevés ahhoz, hogy a folyton változó munkakörnyezetben is maximálisan helyt tudjon állni az érzékeny ember. Hiába tart állandó szolgálatot az orvos, ha ügyetlen szervezés, műhelyi zsúfoltság, ésszerűtlen technológiai sorrend miatt mind többen jelentik be neki, hogy dolgozni képtelenek.

Az ember mindenekelőtt való. A szociálista ember a cél, ezért értékesebb a legkorszerűbb és legdrágább műszaki berendezésnél. S ez korántsem holmi kitalálás. Kádár János azt mondta, hogy a szocialista Magyarországon a munkásnak van a legnagyobb társadalmi rangja. Eszerint viselkedjétek magukat mindenki, aki tudja, mi a becsület, és tisztában van az eredményes munka tárgyi, dologi feltételével is. Az üzemi demokrácia fejlesztéséről köteteket írtak már, jó politikusok százaival érveltek mellette, de arról viszonylag kevesebben szóltak, hogy a javakat eredeztető munkát megfelelő világossáttal, tiszta és levegős munkahellyel, messzemenő szociális gondoskodással is lehet serkenteni.

Mindannak a sok szépségnek, amit 33 esztendő alatt létrehoztunk, csakis akkor van értelme, ha örömet táplál a dolgozó emberben, és pallérozni, jobbitani tudja önmagát általa. Muszáj ezt megértenie annak a termelési felelősnek is, aki a termelő közösség érdekeit hanyagolja. A közéleti emberré váláshoz valószínűleg az otthonos, a nevelő hatású munkahelyen át vezet az út. A pártkongresszus erről így határozott: közelebb kell jutnunk annak a lenini követelménynek a megvalósításához, hogy az állampolgárok többsége váljék a hatalom gyakorlásának és a közügyek intézésének részesevé.

F. NAGY ISTVÁN

Kongresszusra készül a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetsége

A Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetségének országos választmány-a szombaton ülést tartott a Hazafias Népfőrdő buda-pesti bizottságának székházá-sán. Elfogadták a novemberben sorra kerülő VIII. kongresszus irányelveit, és meghatározták az előkészítési feladatait. E szerint a ma-

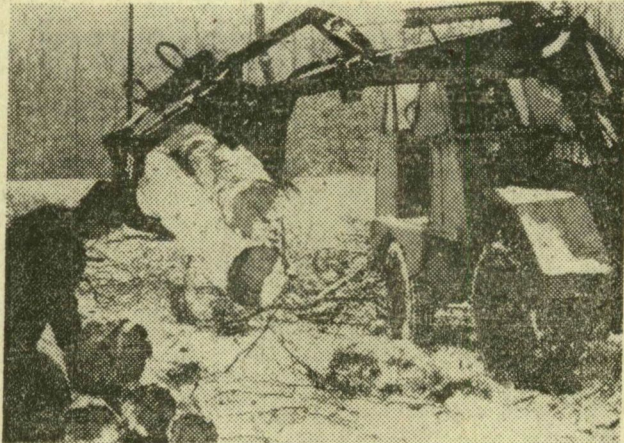
gyarországi horvát, szerb és szlovén nemzetiségű lakosok jogait és érdekeit képviselő társadalmi szervezet legmagasabb szerve elemzi majd az utóbbi öt évben végzett munkát, és megjelöli a szövetség következő öt évi tevékenységének irányvonalát. A választmányi ülésen ki-egészítették a szövetség évi munkatervét.

Favágók

A favágás igazi időszaka változatlanul a tél. A képhez hozzágondoljuk a havat, a munkához a hideget, a hideghez pedig azt a meleget, amit éppen a fa ad majd, ha tüzet teszik. Aki a mai favágók munkáját ismeri, odagondolja még a gépeket, de elveszi képzületben a tűz melegét. hiszen egyre kevesebben jütkenek fával. A ruzsai erdőben praktikus áépek segítik a téli favágók munkáját.

A fadöntés most is kéttemberek munka: egyik a fűrészgéppel vág, a másik arra vigyáz, hogy a fa oda dőljön, ahová kell.

Embertelenül nehéz munka volt régen a rakodás, amikor a vastag fadereket még kézzel tették kocsira. A markológép átválta a munka nehézét.

Molnár József felvételei